

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

SOSYAL BİLGİLER DERSİ
5. SINIFLAR İÇİN TELAFİ PROGRAMI

SOSYAL BİLGİLER DERSİ 5. SINIFLAR İÇİN TELAFİ PROGRAMI

2024 Maarif Modeli Öğretim Programlarında öğrenme çıktıları yatayda ve dikeyde birbiri ile uyumlu olacak ve birbirlerine altyapı oluşturacak şekilde planlanmıştır. Bu bağlamda 4. sınıfta ele alınan öğrenme çıktıları üst sınıflarda yer verilen öğrenme çıktıları için temel oluşturmaktadır. Öğretim programının kademeli olarak uygulanması nedeniyle 4. sınıf öğrencileri, yeni öğretim programı ile 2027-2028 eğitim yılında tanışacaklardır. Bu süre zarfında 5. sınıf öğrencilerinde bazı öğrenme çıktılarına yönelik öğrenme eksiklikleri meydana gelebilecektir. Mevcut 5. sınıf öğretim programında 4. sınıfta ele alınması gereken üç bağlantılı öğrenme çıktısı yer almaktadır. Öğrencilerin, öğrenme eksikliklerinin giderilmesi ve hazırbulunuşluk düzeylerinin optimal seviyeye getirilebilmesi için 2024-2025, 2025-2026, 2026-2027 ve 2027-2028 eğitim öğretim yıllarında bu öğrenme çıktılarının 5. sınıf yıllık planlarına eklenerek aşağıda sunulan telafi programında belirtildiği şekilde ele alınması önerilir.

Sosyal Bilgiler Dersi 5. Sınıflar için Telafi Programı - Planlama

Sınıf 5. Sınıf

Telafi Programının Uygulanacağı Eğitim Öğretim Yılı 2024-2025, 2025-2026, 2026-2027 ve 2027-2028 Eğitim-öğretim yılları

Öğrenme Çıktısı SB.4.1.1. Sosyal bilgiler dersinin hayatına sunacağı katkıları yorumlayabilme

Zamansal Planlama Okul Temelli Planlama kapsamında eğitim öğretim yılının ilk haftasında işlenmelidir.

Süre 3 Ders saati

Öğrenme Çıktısına Ait Süreç Bileşenleri

- Örnek olaylardan hareketle sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarını inceler.
- Sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarına günlük hayattan örnekler verir.
- Sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarını kendi cümleleriyle ifade eder.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersiyle ilgili merak ettiklerini sormaları sağlanır **(E3.8)**. Öğrenciler gruplara ayrılır ve gruplara sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal hayata katkılarına dair örnek olaylar öğretmen tarafından sunulur **(SDB2.2)**. Örnek olaylar; kendini tanıma, özgüven kazanma, kişiler arası ilişkiler, hak ve sorumluluklarımız **(D1.1)**, yaşadığımız yerin özellikleri ile ilgili olabilir. Örnek olayların sunumunda senaryolu çizgi romanlar ve hikâyeler gibi yazılı, görsel veya dijital kaynaklar **(OB2, OB4)** kullanılabilir. Gruplar bu kaynakları eleştirel bir bakış açısı ile inceleyerek **(SDB2.1, D3.3.)** sosyal bilgiler dersinin katkılarına ilişkin görüşlerini görsel veya yazılı olarak sınıfta paylaşırlar **(OB1)**. Paylaşılan ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ölçeği ile değerlendirilebilir.

Öğrencilerden sosyal bilgiler dersinin günlük yaşama nasıl katkıda bulunabileceğine dair örnekler vermeleri istenir. Bunun için öğrenciler bireysel çalışmaya yönlendirilir **(SDB1.1)**. Bu aşamada öğrencilerden kâğıtlara sosyal bilgiler dersinin günlük yaşama sağlayacağı katkılara örnekler yazmaları istenir. Yazılan örnekler sınıf içinde paylaşılır **(SDB2.1)**. Örnekler bireysel ve toplumsal katkılar temel alınarak sınıflandırılır. Öğrenciler, sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkıları ile ilgili hazırlanan çalışma yaprakları aracılığıyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin gelecekte kendilerine sağlayacağı katkılara ilişkin düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır. Bu aşamada zaman tüneli tekniği kullanılır ve öğrencilerden 7. sınıfın sonuna geldiklerinde sosyal bilgiler dersinin kendilerine sağlayacağı katkıları ifade etmeleri beklenir **(E2.5)**. Zaman tüneli sınıf ortamında farklı materyaller kullanılarak oluşturulabilir. Çalışmalar tamamlandıktan sonra performans görevi olarak öğrencilerden sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarına yönelik slogan bulmaları istenir **(E3.3)** ve sloganlar sınıf içinde paylaşılır. Öğrencilerin sloganları özgünlük, konuyu yansıma gibi ölçütler konularak bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Bunun yanında öğrenciler diğer arkadaşlarının sloganları ile ilgili akran değerlendirme formu aracılığı ile görüş bildirebilir.

Sınıf 5. Sınıf

Telaflı Programının Uygulanacağı Eğitim Öğretim Yılı 2024-2025, 2025-2026, 2026-2027 ve 2027-2028 Eğitim-öğretim yılları

Öğrenme Çıktısı SB.4.6.2. Bilim insanlarının çocukluk hayatı ile kendi yaşamı arasında bağlantı kurabilme

Zamansal Planlama SB.5.6.1 Teknolojik gelişmelerin toplum hayatına etkilerini tartışabilme öğrenme çıktısı kapsamında ele alınmalıdır.

Süre SB.5.6.1 için ayrılan süreye +2 ders saati eklenebilir.

Öğrenme Çıktısına Ait Süreç Bileşenleri

- a) Bilim insanlarının çalışmalarını kanıtlara dayalı olarak inceler.
- b) Bilim insanlarının çocukluk dönemi koşullarını fark eder.
- c) Bilim insanlarının çocukluk dönemi koşulları ile günümüz koşullarını karşılaştırır.
- ç) Bilim insanlarının çocukluklarını dönemin koşulları içerisinde açıklar.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları Öğrenciler gruplara ayrılır ve performans görevi olarak sosyal bilim ile uğraşan bilim insanlarından birinin (Afet İnan, Doğan Cüceloğlu, Ufuk Esin, Oktay Sinanoğlu, Halil İnalçık, Fuat Sezgin) çalışmaları ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Araştırma sürecinde grup üyelerinin birbirlerine destek olmalarının önemi üzerinde durulur (**SDB2.2**). Gruplar tarafından bilim insanlarının çalışmaları, çalışma ortamları (saha, kazı alanı, laboratuvar, arşiv, kütüphane vb.) ve bu çalışmaların katkıları ile ilgili bilgilendirme kartları hazırlanır ve sınıf içinde paylaşılır (**SDB2.1**).

Öğretmen tarafından hazırlanan bilim insanlarının çocukluk dönemine ait görsel veya dijital kaynaklar öğrencilere sunulur (**OB1, OB2, OB4**). Sunulan materyaller ile ilgili olarak "Sizce bu fotoğraf kaç yıl önce çekilmiş olabilir?", "Fotoğraflarda o dönemin şartlarına ilişkin neler var?" (**OB4**) vb. sorular sorularak öğrencilerin bilim insanlarının çocukluk dönemine ilişkin koşulları fark etmeleri sağlanır. Dönemin koşulları ele alınırken özellikle o dönemde yaşayan çocukların bilgiye ulaşma yolları, teknolojik koşulları ve çalışma imkânları üzerinde durulmalıdır (**OB1**).

Öğrenciler tarafından bilim insanlarının çocukluk dönemi koşulları ile günümüz koşulları karşılaştırılır. Bu amaçla sıcak sandalye tekniği kullanılabilir. Bunun için günümüzü ve incelenen bilim insanlarının çocukluk dönemini temsil eden iki sandalye kullanılır. Sandalyelerde oturan çocuklardan biri, soruları o dönemin koşullarına göre cevaplarırken diğeri günümüz koşullarına göre cevaplandırır (**E2.1**). Bilim insanlarının çocukluk dönemi ile kendi yaşadıkları dönem arasındaki farklar üzerine konuşulur (**SDB2.3**).

Öğrencilerin bilim insanlarının çocukluk dönemi ile kendi yaşamı arasında bağ kurabilmeleri için "O dönemde yaşasaydın bilim insanlarından hangisi en yakın arkadaşın olurdu, neden?", "Bir zaman makinesine bindiğimizi ve bilim insanının çocuk olduğu tarihe gittiğimizi düşünün. Birlikte hangi çalışmaları yapardınız?" gibi sorulardan yararlanır (**E3.11, E2.5**). Sürecin başında oluşturulan gruplar inceledikleri bilim insanını ve çalışmalarını tanıtan afişler hazırlar. Hazırlanan afişler kontrol listesi veya bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Sınıf	5. Sınıf
Telafi Programının Uygulanacağı Eğitim Öğretim Yılı	2024-2025, 2025-2026, 2026-2027 ve 2027-2028 Eğitim-öğretim yılları
Öğrenme Çıktısı	SB.4.6.1. Çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarını eylemlerine yansıtabilme
Zamansal Planlama	SB.5.6.2. Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin ürün oluşturabilme öğrenme çıktısı kapsamında ele alınmalıdır.
Süre	SB.5.6.2 için ayrılan süreye +1 ders saati eklenebilir.
Öğrenme Çıktısına Ait Süreç Bileşenleri	a) Çevrim içi ortamdaki deneyimleri güvenlik kuralları çerçevesinde gözden geçirir. b) Çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarına ilişkin çıkarım yapar. c) Çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarına ilişkin çıkarımları değerlendirir
Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	<p>Öğrencilere teknolojik ürünlerin (bilgisayar, televizyon, cep telefonu, tablet, bulaşık makinesi, ampul vb.) kullanımına yönelik olumlu ve olumsuz örnekler içeren ve pedagojik açıdan uygun videolar, haberler, diyaloglar veya örnek olaylar sunulur. Verilen örnekler üzerinden öğrencilerden teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımına, çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarına ilişkin çıkarımda bulunmaları istenir (OB1, OB4, OB2, D8.1). Bu kapsamda kişisel bilgilerin gizliliğini korumanın önemi vurgulanır (D8.2).</p> <p>Teknolojik ürünlerin kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar sorularak öğrencilerden gelen cevaplar tahtaya yazılır (SDB2.1). Teknolojik ürünlerin bilinçli ve değerini bilerek kullanımı (D17.1, D17.3) konusunda farkındalık oluşturmaya yönelik videolar, kamu spotları veya proje örnekleri incelenir. Öğrenciler gruplara ayrılarak çalışma yaprağı yardımıyla bir teknolojik ürün belirler. Öğrencilerden bu ürünün hatalı kullanım örneklerini, bu durumun yol açtığı olumsuzlukları ve ürünün bilinçli kullanımında (D17.1, D17.3) dikkat edilmesi gereken hususları belirlemeleri istenir. Teknolojik ürünün bilinçli kullanımı, çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kuralları hakkında farkındalık oluşturmak için tasarlayabilecekleri bir ürünü (kısa film, kamu spotu, afiş, karikatür, hikâye, şiir, şarkı veya kullanım kılavuzu) belirlemeleri istenir. Gruplar tarafından geliştirilen ürün fikirleri sınıfta sunulur. Bu fikirler ile ilgili öğretmen ve öğrenci dönütleri alınır. Geri bildirimler doğrultusunda son şekli verilen ürün fikirleri, performans görevi kapsamında estetik unsurlarla zenginleştirilmiş ürünlere (kısa film, kamu spotu, afiş, karikatür, hikâye, şiir, şarkı veya kullanım kılavuzu) dönüştürülür (E3.11).</p> <p>Öğrencilerin teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımına, çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarına ilişkin hazırladıkları ürünler sınıfta sunulur veya okul koridorundaki panolarda sergilenir. Öğrenci ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.</p>

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ